

DIARI DE SESSIONS DE LA **COMISSIÓ D'ASSUMPTES SOCIALS** DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS

DL PM 1094-2011

Fq.Con.núm. 33/27

XI legislatura

Any 2024

Núm. 26

Presidència de la Sra. Maite Torrent i Pallicer

Sessió celebrada dia 30 de maig de 2024

Lloc de celebració: Seu del Parlament

SUMARI

PROPOSICIONS NO DE LLEI:

- 1) **RGE núm. 1565/24**, presentada pel Grup Parlamentari Socialista, relativa a major apoderament i participació activa de les persones amb trastorn de l'aspecte autista, TEA, i de les seves famílies. [306](#)
 - 2) **RGE núm. 2053/24**, presentada pel Grup Parlamentari Socialista, relativa a prevenció de la mutilació genital femenina. . . . [310](#)
-

LA SRA. PRESIDENTA:

Bones tardes, senyores i senyors diputades. Començarem la sessió d'avui i, en primer lloc, demanaria si es produeixen substitucions.

EL SR. FERNÁNDEZ I LOMBARDO:

Sí, presidenta, Ares Fernández substitueix Pilar Costa.

LA SRA. FERNÁNDEZ I RUBÍ:

Bones tardes, presidenta, Amanda Fernández substitueix Irantzu Fernández.

LA SRA. PRESIDENTA:

Perfecte, molt bé. L'ordre del dia avui consisteix en el debat de les Proposicions no de llei RGE núm. 1565 i 2053/24.

1) Proposició no de llei RGE núm. 1565/24, presentada pel Grup Parlamentari Socialista, relativa a major apoderament i participació activa de les persones amb trastorn de l'aspecte autista, TEA, i de les seves famílies.

En primer lloc, passam al debat de la Proposició no de llei RGE núm. 1565/24, presentada pel Grup Parlamentari Socialista, relativa a major apoderament i participació activa de les persones amb trastorn de l'aspecte autista, TEA, i de les seves famílies. Per a la seva defensa, per part del Grup Parlamentari Socialista, té la paraula la el Sr. Lamin, per un temps màxim de cinc minuts.

EL SR. LAMIN I ABEIDI:

Moltes gràcies, presidenta. Bones tardes, senyores i senyors diputades. Bones tardes als representants de l'Associació Asperger de les Illes Balears, Joana Maria Rosselló i Eva García, gràcies per ser aquí.

Cada dia 18 de febrer, des de 2007, és una data assenyalada a l'agenda on no pot faltar un record important per al Dia Internacional de la síndrome d'Asperger a tot el món. Un dia que un gran nombre de persones reclamen ocupar un espai a la societat que, amb massa freqüència, els rebutja per la seva manera de pensar, sentir i actuar diferent. Aquest dia ha de ser una celebració de la diversitat i també una oportunitat per posar el focus en les persones amb TEA i les seves fortaleces i dificultats; sovint invisibles, a pesar de l'opinió pública i els mitjans de comunicació, s'han fet eco de la realitat que envolta la síndrome d'Asperger i proliferen gran quantitat d'articles, llibres, sèries, pel·lícules dirigides al gran públic. Per tant, és just reconèixer aquest avanç, però hem de fer constar que en moltes ocasions es transmet una imatge edulcorada que dista molt de la realitat quotidiana que viuen les persones amb l'espectre autista, les seves famílies i les entitats que les agrupen.

Avui duim a debat una iniciativa de gran importància per a la nostra societat i també, no vull deixar d'agrair, la disposició i les ganes de feina, perquè aquesta iniciativa ha estat una

iniciativa que ha estat fruit d'aquesta connexió amb la societat i amb les entitats. Així que gràcies per haver -ho fet possible.

Per tant, la defensa dels drets i la participació activa de les persones amb espectre autista és el tema sobre el qual hem volgut centrar aquesta iniciativa, que no només no cerca fomentar la inclusió sinó també l'empoderament d'aquestes persones en tots els àmbits de la seva vida. Per tant, és hora de posar el projecte vital al centre i reconèixer i valorar les capacitats úniques, les seves capacitats úniques, per tal d'avançar cap a una societat més inclusiva en l'àmbit educatiu, fomentant la participació activa de les persones amb TEA.

Hem de començar, per tant, per l'educació i, per això, es proposa implementar tota una sèrie i seguir fent feina en programes educatius inclusius que s'adaptin a les necessitats específiques de cada alumne, proporcionar formació especialitzada als docents i facilitar els recursos i suports tecnològics que millorin l'aprenentatge i la comunicació.

Les persones amb autisme també tenen dret a una vida plena i satisfactòria, laboralment parlant. Per això, és essencial també promoure la contractació de persones amb espectre autista a través de programes de sensibilització de la mà del teixit empresarial, crear iniciatives i seguir avançant en vincles i iniciatives d'inclusió laboral que ofereixin formació dual, a més d'altres fórmules.

Per altra banda, també és important no deixar de banda el servei de salut i suport que tenen en compte la salut i el benestar, que són crucials per al desenvolupament personal. Per això, també és important la garantia d'accés als serveis universals, especialitats i accessibles.

Per altra banda, també s'ha d'apostar per una major participació social i comunitària. I aquí és on és important partir de la gran feina que fa el teixit social que avui representa Asperger Illes Balears; així com també tota la feina que es fa a nivell nacional i internacional, que permet que avui parlem d'una realitat que és dins la nostra societat, que també ens hauria de fer sentir molt orgullosos.

Però com que allò del conèixer és clau per poder avançar cap a una societat molt més diversa, molt més justa i molt més solidària, des del punt de vista també d'entendre i d'empatitzar i també, ara ho parlàvem abans, sentir-nos orgullosos de la societat de colors que tenim, aquesta és la gran fortalesa d'aquesta societat, i això ho hem de fer apostant des de la cosa pública amb polítiques decidides i, sobretot, que no es faci res sense partir del coneixement de l'experiència i sobretot dels drets i del projecte i del dret que tenen les persones amb TEA a decidir sobre el seu projecte sobre la seva vida i que qualsevol política pública es faci dins el marc d'aquest context de cocreació i de cogovernança; que crec que és fonamental.

Per això és important avui, encara que sigui un parell de mesos més tard, però crec que quan parlem de TEA n'hauríem d'estar parlant els 365 dies de l'any, perquè és una realitat, com bé he dit, de la qual ens sentim orgullosos. Són ciutadans de ple dret i per això hem de fer que tinguin espais on també puguin desenvolupar i exercir els seus drets en plena llibertat. Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sr. Lamin. Torn de fixació de posicions. El Grup Parlamentari VOX no intervindrà. Pel Grup Parlamentari MÉS per Mallorca té la paraula la Sra. Carrió, per un temps màxim de cinc minuts.

LA SRA. CARRIÓ I PALOU:

Moltes gràcies, presidenta. En primer lloc, agrair i donar la benvinguda a la Sra. García i a la Sra. Rosselló, en representació de l'Associació d'Asperger Balears, perquè crec que si aquesta iniciativa és avui aquí és perquè vosaltres hi sou, perquè si no, possiblement ens hagués costat una miqueta més.

Des de MÉS per Mallorca donarem suport a la iniciativa presentada pel Sr. Lamin i pel Partit Socialista perquè entenem que recull una sèrie de missatges i una sèrie de propostes que són claus. Crec que cal destacar en el marc de la intervenció o el marc de com podem donar una resposta pública, eficient i eficaç a les necessitats de la població amb TEA, que hi ha tres grans àmbits. Un d'ells el poso damunt la taula arran d'una conversa que vaig tenir precisament amb la Sra. García el dia de la celebració del Dia Mundial, a l'acte que organitzaren, que em va dir que la primera de les claus és el diagnòstic. A mi em va parèixer molt revelador perquè, al final, el moment, com ella expressava, la tranquil·litat i la pau i la..., ah!, d'acord, és que això em passa per aquest motiu, no?, això em passa perquè sóc Asperger, té una explicació, té una lògica. Aleshores explicava que tot començava a tenir sentit.

Crec que cal reivindicar des d'aquí i amb qui llançant les pautes de la política pública. És a dir, la política pública de recursos d'atenció a les persones amb TEA han d'anar, primer, a la capacitat de la salut, del sistema de salut, a executar aquests diagnòstics. Perquè sí que és ver que el temps o el recorregut que hem fet políticament dins l'àmbit d'educació fa que els nins, infants, siguin detectats abans, però hi ha tot un tant per cent de població adulta que en aquell moment no tenia recursos a l'escola posats i que, per tant, tenen un TEA i no ho saben. Per tant, aquí és importantíssim l'àmbit sanitari, no només pel diagnòstic sinó també, òbviament, per la intervenció. I llavors, tres àmbits fonamentals de política pública, com és l'àmbit educatiu amb el reforç dels equips d'orientació, que és un dels punts de la PNL; dels laborals, que crec que aquí també és importantíssim reconèixer les adaptacions que són necessàries per a les persones TEA dins l'àmbit laboral, per les seves dificultats o per la seva manera de com reben els inputs i els estímuls o com processen la informació; i llavors, òbviament, dins l'àmbit social tota l'estructura, que des de la Conselleria d'Afers Socials ja es va impulsar, que és tota l'estructura de suport a salut mental a través dels acompanyaments, a través de les..., acompanyament tècnic i tot els recursos d'habitatge.

I això, òbviament, va lligat..., i aquests recursos només es donaran de manera satisfactòria si ho lligam a la conscienciació social, de ser conscients que la societat i els professionals coneixin i tinguin molt clar que és un TEA i que no és un TEA; també importantíssim.

Per tant, li donarem suport. Crec que hi ha una línia de feina iniciada que crec que aquest govern i els propers hauran de seguir desenvolupant.

Moltes gràcies, presidenta.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sra. Carrió. Pel Grup Parlamentari Mixt té la paraula la Sra. Gomila, per un temps màxim de cinc minuts.

LA SRA. GOMILA I LLUCH:

Gràcies, presidenta. Bones tardes a tothom. Senyores i senyors diputades, bones tardes. La síndrome d'Asperger és un trastorn greu del desenvolupament tipificat dins els trastorns d'espectre autista que afecten de tres a set persones per cada mil. Per tant, parlem de moltes persones dins la nostra societat que cal, per tant, tenir en compte. I per què?, perquè necessiten tenir una plena inclusió, necessiten la igualtat d'oportunitats, necessiten una millora de la seva autonomia. En definitiva, s'ha de fer feina per millorar la qualitat de vida de les persones amb síndrome d'Asperger o de qualsevol altre trastorn d'espectre autista. I aquest ha de ser un compromís ferm per part de les administracions. Per tant, també un compromís ferm per part del Govern de les Illes Balears.

A més, creim que s'ha de potenciar i crear una xarxa entre les administracions i les entitats i institucions que treballen dia a dia per una inclusió real de les persones amb trastorns d'espectre autista a la nostra comunitat. Hem de sumar esforços i hem d'optimitzar els recursos. Vagi per endavant de MÉS per Menorca el nostre reconeixement per la tasca que duis a terme.

Hem de fer feina en unes línies estratègiques i en projectes que garanteixin un model integral que generi oportunitats, proporcioni a les persones amb trastorns d'espectre autista el suport necessari per poder desenvolupar-se en el seu dia a dia, en tots els aspectes de la seva vida, des de l'educació fins a tenir una bona assistència sanitària, des de poder tenir un temps d'oci i de lleure fins a tenir unes bones condicions a l'àmbit laboral, si és que volem aconseguir una vertadera inclusió.

El reconeixement del dret a una educació normalitzada i adaptada a les necessitats educatives especials dels infants amb Asperger o altres trastorns d'aspectes autistes; aconseguir l'accés i la integració social i educacional dels joves i els adolescents als instituts, a la formació professional, a les universitats; l'accés a un oci normalitzat i adaptat a les seves necessitats, la detecció i el diagnòstic precoç que permeti l'atenció primària i continuada dins l'àmbit de la sanitat pública, amb la inclusió de teràpies específiques; la inserció laboral dels joves i adults per tal que aconseguixin un treball adequat a les seves capacitats a fi de possibilitar la seva autonomia i la seva independència; així com també l'accés a un habitatge que s'adapti a les seves necessitats; aquestes són algunes de les polítiques que s'han de seguir desenvolupant per part de les diferents administracions públiques.

També és important assessorar i formar les famílies i els professionals que acompanyen en el camí, en el seu dia a dia, a les persones amb Asperger i altres trastorns autistes, així com

també dur a terme campanyes i accions de sensibilització, conscienciació i divulgació sobre l'autisme i les seves peculiaritats, que permetin conèixer i, per tant, comprendre les persones amb síndrome d'Asperger o amb trastorns d'espectre autista; si és que realment volem caminar cap a una plena inclusió i que totes aquestes persones puguin tenir els drets i les oportunitats que els corresponen pel simple fet de ser persones.

Per tant, la proposta que avui presenta el PSOE va en el sentit de potenciar tot aquest tipus de polítiques, i MÉS per Menorca hi farà un vot favorable. Gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sra. Gomila. Pel Grup Parlamentari Popular té la paraula la Sra. Pereira, per un temps màxim de cinc minuts.

LA SRA. PEREIRA I SANTÍN:

Muchas gracias, presidenta. Quiero dar la bienvenida y saludar a los miembros de la Asociación de Asperger, y las gracias al Sr. Lamin por presentar esta proposición no de ley.

El diagnóstico de los trastornos del espectro autista, incluyendo el síndrome de Asperger, generalmente se basa en los criterios establecidos en el manual diagnóstico y estadístico de los trastornos mentales DSM-5 o en el CIE-11. Estos criterios incluyen dificultades en la comunicación, interacción social y patrones de comportamiento restringidos y repetitivos. En el caso del DSM-5 la gravedad se fija de acuerdo con el grado de ayuda necesaria para cada uno de los dominios de comunicación social y comportamientos restringidos y repetitivos. Esto darán lugar a la siguiente clasificación: nivel grado 1, necesita ayuda, que es donde estarían los miembros de Asperger; nivel de gravedad grado 2, necesita ayuda notable, ... Bueno, esto me gusta compartirlo con vosotros, porque estos dos son los que nos encontramos en la escuela ordinaria. Y luego tenemos el grado 3, que son los que necesitan ayuda muy notable.

En el caso del CIE-11 la valoración es según si presentan o no afectación en el desarrollo intelectual y del lenguaje funcional.

El diagnóstico y la valoración corre a cargo de un equipo multidisciplinar de profesionales de distintos ámbitos: medicina, psicología, educación, bienestar social, con formación específica en TEA a partir de exámenes médicos, valoración genética y evaluación psicológica y psiquiátrica cognitiva, adaptativa, comunicativa, del bienestar emocional y de la conducta de la persona.

Pese a que los primeros síntomas de autismo aparecen entre los 18 y los 24 meses, la edad de diagnóstico en España supera los 5 años. Recibir un diagnóstico temprano es esencial para acceder cuanto antes a los servicios especializados de atención temprana que favorezcan el desarrollo, la calidad de vida y el bienestar emocional de los niños y niñas con autismo y de sus familias.

Los trastornos del espectro autista tienen necesidades educativas específicas que deben ser abordadas para asegurar su éxito académico y social. Es importante desarrollar sus habilidades sociales y de comunicación, ya que éstas son áreas en las que a menudo presentan más dificultades. Además deben tener la oportunidad de desarrollar sus habilidades sobresalientes e intereses para poder encontrar su pasión y su motivación.

Recibir un diagnóstico incompleto o inadecuado tiene serias consecuencias para los niños, puede aparecer baja autoestima por no recibir el apoyo adecuado y cubrir sus necesidades, apatía hacia el estudio, falta de integración, soledad, hiperactividad. Es muy importante hacer un estudio exhaustivo para poder diferenciarlos muy bien y cubrir las necesidades de cada uno de ellos.

Las personas autistas que llegan a la vida adulta sin ser diagnosticadas, principalmente aquellas sin discapacidad intelectual o cuyas manifestaciones clínicas se presentan de manera más sutil, no han podido disponer de los apoyos necesarios para desarrollar las competencias personales y estrategias positivas de afrontamiento de la vida cotidiana, pudiendo derivar en patologías de salud mental, sintiendo que son diferentes, que no encuentran su sitio y, en ocasiones, con derivas hacia el pensamiento suicida.

De hecho, el día 23 de mayo de este mismo año, hace una semana, la Universidad de las Islas Baleares acogió unas jornadas de formación en las que participaron 60 profesionales para detectar conductas autolíticas en personas que sufren trastornos del neurodesarrollo. Y, precisamente, comentaba la coordinadora autonómica para la prevención del suicidio en Baleares, Nicole Haber, que pueden darse ideaciones suicidas incluso en TEA de tipo 1, Asperger, perfectamente integrado en la sociedad y, pese a ello, puede seguir siendo el raro a los ojos de los demás. El no ser aceptado tal y como es, el ser percibido diferente por la sociedad, puede llevarle a traer muchos problemas. Los que no encuentran comprensión son los que tienen más números para acabar pensando en terminar con su sufrimiento.

Estas jornadas han servido para dar más herramientas a los profesionales y para ver qué se oculta tras su malestar emocional. Todos debemos ser conscientes de que el autismo es una condición, no una enfermedad. Tienen que poder convivir. Y lo que hace grande a una sociedad es hacer todo lo que esté en su mano para facilitárselo.

En el punto número 1 de la proposición no de ley que ha presentado el Sr. Lamin, por supuesto, votaremos a favor; en el punto número 2 también votaremos a favor, y de hecho ya es celebra el Día Internacional de Asperger de y las personas con autismo y se les da difusión de las redes sociales, y así se seguirá; en el punto número 3, votaremos a favor; en el punto número 4 también votaremos a favor, y sí deben estar implicadas todas administraciones y sobre todo los consejos insulares; en el punto número 5, también votaremos a favor, y, bueno, decir que ya se está trabajando, que en este momento hay 36.000 personas con trastornos de neurodesarrollo identificadas, que ya hay una tarjeta (...), que es de otro color y cuya implantación es inmediata y, de hecho, se ha retrasado

por la nueva incorporación de Son Llätzer, que este mismo fin de semana cambia el sistema informático para poder adaptarse a esta nueva condición,...

LA SRA. PRESIDENTA:

Sra. Pereira, se le está acabando el tiempo.

LA SRA. PEREIRA I SANTÍN:

Vale.

LA SRA. PRESIDENTA:

Se le ha acabado el tiempo, mejor dicho.

LA SRA. PEREIRA I SANTÍN:

Bueno, pues simplemente destacar que las tarjetas ya están en marcha, que en breve ya estarán, que darán prioridad y simplemente en el punto de educación, que también se incorporarán medio centenar de TEA más.

Acabó, todo a favor. Muchas gracias.

LA SRA. PRESIDENTA:

No, ya está.

LA SRA. PEREIRA I SANTÍN:

No puedo detallar más.

LA SRA. PRESIDENTA:

Té la paraula per contradiccions, el grup proponent, per un temps màxim de cinc minuts, Sr. Lamin, si vostè vol, que ja sé que vol.

EL SR. LAMIN I ABEIDI:

Moltes gràcies, presidenta, gràcies, diputats i diputades, diputades totes, per les vostres intervencions i pel suport.

Jo crec que aquesta iniciativa és d'aquell tipus d'iniciatives, totes són meravelloses i totes..., però és vera que generen consens i treuen aquella part, doncs bé, jo crec que tots som, tenim una responsabilitat per allò que ocupam, per la responsabilitat que ocupam, i crec que avui aquesta iniciativa, Eva i Carmen no podien faltar aquí, també vull agrair-los a elles la seva presència i, sobretot tots aquests anys de lluita col·lectiva. Jo sempre recordaré que Eva, una lluita incansable, perquè a més ho té a prop, però també, bé, ella per situacions personals, també, és a dir, jo sempre me'n recordaré ho vàrem celebrar, ara ja li puc donar explicacions de moltes de les coses que faig, que em passen. I això sense cap dubte ni un passa perquè tots siguem conscients que precisament el meravellós que siguem en política, que tinguem l'honor de servir els nostres conciutadans és que siguem capaços, precisament, de posar els recursos necessaris perquè la gent pugui continuar la seva lluita i, sobretot, desenvolupar els seus projectes personals.

I jo sí que coincidesc plenament amb tots vosaltres, però amb una reflexió que ha fet la Sra. Carrió i, a més, va ser una de les demandes que més ens demanen, el diagnòstic, el diagnòstic, hem d'avançar en diagnòstic. Jo crec que aquí tenim un repte, el tenim ara, l'hem tengut els darrers vuit anys i el seguirem tenint més endavant, i jo crec que hi ha un consens en aquesta necessitat, i tots podem fer un compromís d'Estat en el sentit que hem de seguir fent feina, posar tots els recursos necessaris. I, sobretot, jo sí que vull llançar una reflexió enlaire, perquè també en siguem conscients, i és que quan diem que el diagnòstic és necessari també ho és en la mesura que la persona pugui tenir recursos a prop de ca seva. I que ajuda, ajuda perquè si diem que qualsevol persona, amb un diagnòstic, del tipus que sigui, amb una dependència del tipus que sigui, hem de reservar i preservar el seu dret a seguir desenvolupant la seva vida prop de la seva gent on ella ha decidit lliurement, crec que la cosa pública també ha de fer no només un esforç, sinó que ha de fer el que toca, perquè aquesta persona tenguí els recursos públics devora, suficients i que no s'hagi de desplaçar i veure's relegada a anar a altres llocs, amb tot el que implica de sobrecàrrega per a aquells nous llocs on es facin les valoracions i tot el que implica per a la pròpia persona, perquè moltes vegades ja tenir un diagnòstic ja és prou difícil, com perquè a sobre encara hagi de pensar amb tota la logística i nous professionals i noves històries.

I el tema de l'habitatge és el repte, jo sé que va ser l'any passat o l'altre, es va signar aquí també, per unanimitat -Eva em capeja i em confirma que va ser així-, una iniciativa que es va firmar per unanimitat, on es demanava a la Conselleria d'Habitatge que també es faci una reserva d'habitatges per a entitats, per a persones amb diagnòstic TEA o amb trastorns de salut mental i d'altres. I això és un compromís que crec que tots hi hem de posar de la nostra banda, així com en matèria d'educació jo crec que tenim un compromís amb l'educació inclusiva, amb majúscules, igual que amb la inclusió laboral, també.

Per tant, en aquest sentit, jo vull acabar i posar en valor la tasca del tercer sector, avui representada amb Asperger Illes Balears, donar-vos les gràcies per fer d'altaveu de les persones que moltes vegades, per no dir sempre, no tenen la possibilitat de poder explicar, de poder venir a compartir amb nosaltres, ja sigui dins l'esfera pública privada, les seves necessitats, i sobretot, també, gràcies per defensar els drets de les persones amb TEA, i gràcies també per defensar al cap i a la fi que aquesta societat sigui un poc millor del que és ara. Gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sr. Lamin. Crec que és per assentiment, tothom per unanimitat. Idò mira, és així.

Queda aprovadíssima la Proposició no de llei RGE núm.1565/24, relativa a major apoderament i participació activa de les persones amb trastorn de l'espectre autista TEA i de les seves famílies.

(Aplaudiments)

Moltes gràcies a vostès per venir. Gràcies.

2) Proposició no de llei RGE núm. 2053/24, presentada pel Grup Parlamentari Socialista, relativa a prevenció de la mutilació genital femenina.

A continuació, passam al debat de la Proposició no de llei RGE núm. 2053/24, presentada pel Grup Parlamentari Socialista, relativa a prevenció de la mutilació genital femenina. Per a la seva defensa, per part del Grup Parlamentari Socialista, té la paraula la Sra. Cano, per un temps màxim de cinc minuts.

LA SRA. CANO I JUAN:

Gràcies, presidenta. Aquesta proposició no de llei, la vàrem registrar amb motiu del Dia Internacional contra la mutilació genital femenina, és una pràctica que consisteix en l'amputació total o parcial dels òrgans genitals femenins, alterant-los o lesionant-los d'una manera intencionada i per motius nomèdics. Es practica aquesta ablació a diferents països per diferents cultures i ètnies, i això constitueix una vulneració dels drets humans, de la infància i també una manera de violència de gènere. Això no és una cosa que no passi aquí, sinó que amb els moviments migratoris fa que molta població que conviu amb nosaltres i que prové d'aquestes ètnies o aquestes cultures on es fa, doncs a dia d'avui hi hagi un risc fonamentat que quan les seves nines se'n van de viatge puguin tornar amb aquesta pràctica feta.

Tenim dades, tant per part de Metges del Món com de la Fundació Wassu de la Universitat Autònoma de Barcelona, que parlen de més de 280.000 persones que estan empadronades al nostre país, perquè han nascut o que tenen nacionalitat de països on es practica aquesta mutilació genital femenina, i donen una dada de més de 80.000 dones procedents d'aquests països.

I a les Illes Balears s'ha estipulat que hi ha més de 12.000 persones procedents de països, de les quals més de 3.800 són dones.

Tenim una àmplia normativa a nivell estatal i autonòmic que tipifica això com a delictes al Codi Penal, garanteix la protecció de la infància en contra de la violència de gènere; la darrera Llei de llibertat sexual ha estipulat la mutilació genital femenina com una forma de violència sexual. Per tant, hi ha una àmplia normativa per tal de garantir els drets de les dones i la seva integritat física, moral i, sobretot, això, que és una vulneració dels drets humans i que causa molts problemes de salut i de dolor, patiment crònic, infeccions freqüents i també impossibilitat de sentir plaer sexual perquè s'ha mutilat a aquestes dones.

A la nostra comunitat tenim la Llei 11/2016, d'igualtat entre dones i homes, que inclou la mutilació genital femenina com una forma de violència masculista. Això és el que es va recollir fa poc a la Llei integral de llibertat sexual, aprovada en el Congrés dels Diputats.

Això, aquesta base, va motivar que el 2017 s'impulsà un protocol autonòmic d'actuació per a la prevenció de la mutilació genital femenina, per tal de crear un marc de coordinació del sistema sanitari, educatiu i social per a la

prevenció i actuació de la mutilació genital femenina; per sensibilitzar, formar, capacitar els professionals d'aquests àmbits, que hi hagi una bona coordinació tant des de l'atenció primària com des de les escoles, a l'àmbit cultural, ...

La intencionalitat d'aquesta proposició no de llei és que aquest protocol que existeix es pugui actualitzar, es pugui revisar, puguem posar fil a l'agulla per millorar-lo on sigui necessari. Tenim un mandat també de les Nacions Unides, com són els objectius de l'Agenda 2030 per a l'eliminació de pràctiques que són nocives per a les dones i les nines, entre d'altres el matrimoni infantil i la mutilació genital femenina.

Presentam quatre propostes d'acord molt concretes. La primera -l'acab d'avançar-, avaluar i reforçar el protocol de prevenció i atenció a les dones i nines sobre la mutilació genital femenina de la mà de tots els agents socials implicats, és important que treballam amb el tercer sector i les entitats que fan feina directament amb aquestes poblacions.

Després, instar el Govern a fer feina de la mà de les mediadores culturals, que aquesta és una figura clau per treballar amb les comunitats susceptibles de practicar aquesta mutilació genital, per tal de prevenir, advertint dels riscos per a la salut, que això és un delictes i una vulneració flagrant dels drets humans.

La tercera proposta és instar el Govern a impulsar un programa específic que contempli aquesta mediació, l'atenció psicològica, l'atenció a la disfunció sexual de les dones que han patit mutilació genital.

I la darrera és instar el Govern de les Illes Balears a fer la intervenció quirúrgica de reconstrucció genital per a les dones i nines que hagin patit mutilació genital, sempre i quan s'estableixin uns criteris objectius, per tal de donar a aquestes dones una solució al patiment que tenen, els problemes de salut, de salut sexual. I, des d'un punt de vista holístic i integral, poder fer una intervenció per a la prevenció i l'atenció d'aquestes pràctiques que són contràries als drets humans.

Gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sra. Cano. El Grup Parlamentari Popular ha presentat l'esmena RGE núm. 7490/24. Per a la seva defensa té la paraula el Sr. Álvarez, per un temps màxim de cinc minuts.

EL SR. ÁLVAREZ I GELABERT:

Moltes gràcies, presidenta. Bon dia a totes, diputades i diputats. Segons l'Organització UNICEF es creu que uns 200 milions de dones i nines de tot el món, especialment en el continent africà i l'Orient Mitjà, han patit qualche tipus de mutilació genital.

Aquesta pràctica, que afecta totes o diverses parts del genitals femenines, és una violació dels drets humans que s'està combatent des de Nacions Unides i que compta amb el compromís ferm de moltes organitzacions no governamentals, a més de ser públicament denunciada per les greus

conseqüències físiques i psicològiques que causa a les dones que la pateixen, ja que afecten els seus drets a la salut, a la seguretat, a la dignitat, a més de la integritat física i moral, ja que és una pràctica que no té una finalitat mèdica.

Com deia la Sra. Cano, i es tracta d'un punt que encara aporta més gravetat a aquesta situació, la mutilació genital es practica sobretot a dones i a nines joves de fins als 15 anys; una pràctica que, malgrat no ser comú a aquesta societat, no ens ha de conformar ni ens ha de fer mirar cap a un altre costat.

Des d'aquest parlament, i mitjançant la proposició no de llei presentada pel Grup Socialista, i confii que amb el consens generalitzat dels aquí presents, feim un clam per a l'erradicació d'aquest tipus de violència contra la dona i per defensar la integritat física i moral de totes aquelles nines i adolescents que són potencials víctimes d'aquesta pràctica associada als pitjors usos culturals i socials de la raça humana.

Deia abans que aquesta qüestió no és comuna a la nostra societat, malgrat tot, com a responsables polítics no ens hem d'enganyar, en el context que estableix la globalització, amb un fluxos migratoris constants, aquest costum ens ha de preocupar i també ocupar com a membres de les institucions públiques. En aquest sentit, són molt rellevants les dades reflectides a l'exposició de motius de la PNL on es parla del mapa de mutilació genital elaborat per la Fundació Wassu i la Universitat Autònoma de Barcelona.

Més enllà de tota la consideració o la normativa vigent que fa la PNL i destacant sobretot la tipificació de la mutilació genital femenina al Codi Penal, i abans de parlar de l'esmena que hem presentat, sí que m'agradaria fer aquí un reconeixement a totes les organitzacions no governamentals que treballen, tant des d'aquí com en els països on és comuna aquesta pràctica, per a l'erradicació de qualsevol tipus d'ablació i per la conscienciació envers la igualtat, la integritat física i moral de les dones i en la defensa dels drets humans: UNICEF, Metges del Món, Save the Children, Ayuda en Acció, etc. He anomenat aquestes, però són moltes.

El treball és incansable que fan totes aquestes entitats que he enumerat i, a mode d'exemple, van en la línia dels punts 1, 2 i 3 de la part dispositiva d'aquesta proposició; treballar en la prevenció, impulsar una col·laboració activa entre tots els agents que combaten aquesta pràctica, advertir dels riscos contra la salut, les conseqüències jurídiques, posar l'accent en la vulneració dels drets de les dones que ho pateixen i posar el focus també en l'atenció psicològica i l'assessorament sobre la disfunció i la promoció de la salut sexual de les víctimes.

Així, des del Grup Parlamentari Popular, votarem a favor, sense cap dubte, dels punts 1, 2 i 3, ja que consideram que el compromís de les institucions, també de les Illes Balears, ha de ser ferma per combatre aquesta pràctica i per impulsar aquest treball en el nostre àmbit geogràfic.

Respecte del punt 4, hem presentat una esmena de modificació. Estam completament d'acord que la reconstrucció dels genitals de la dona és una novetat important dins del panorama mèdic i quirúrgic de l'Estat, i amb aquest servei

donarem una resposta òptima a les greus conseqüències que comporta aquesta pràctica.

Arribat aquí, m'agradaria fer una referència a les innovadores tècniques de cirurgia plàstica i reparadora que s'han desenvolupat des de l'Hospital Universitari Dexeus, de Barcelona. La seva secció Dexeus Dona compta amb un programa quirúrgic molt innovador, gestionat per la fundació d'aquest hospital, que contempla la reconstrucció morfològica i també -que és molt important- l'increment de la capacitat sensitiva a la part que és objecte de reconstrucció a través de l'abordatge del sistema nerviós; una tècnica pionera a Espanya, liderada pel doctor Barri Soldevila, que ha estat reconeguda internacionalment i que als seus inicis, ara farà deu anys, va rebre el Premi Princesa de Girona a l'àmbit social.

Estam molt d'acord amb aquest punt 4 de la proposició, que el Govern ha de contemplar aquesta intervenció quirúrgica i constructiva, emperò un cop analitzades les possibilitats d'atorgar aquest servei de forma immediata, optant per l'establiment de protocols de derivació hospitalària per poder fer efectiva aquesta tècnica el més aviat possible i en compliment d'aquests criteris d'inclusió que s'estableixin, d'acord amb la proposició de la Sra. Cano.

Finalitzo agraint al Grup Socialista la presentació d'aquesta PNL i desitjant que sigui aprovada amb el major consens possible, ja que contempla un vessant multidisciplinar i s'ha abordat en aquesta Comissió d'Assumptes Socials. Es podria haver abordat, per exemple, també a la Comissió de Salut. Avui és un dia d'aquests que passes gust de ser a una comissió parlamentària perquè es demostra la nostra vocació de treball pel bé comú, per la generació de consensos.

Moltes gràcies, presidenta.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sr. Álvarez. Torn de fixació de posicions. El Grup Parlamentari VOX no intervindrà, és aquí a la Mesa. Pel Grup Parlamentari MÉS per Mallorca té la paraula la Sra. Carrió, per un temps màxim de cinc minuts.

LA SRA. CARRIÓ I PALOU:

Gràcies, presidenta. Des de MÉS per Mallorca donarem suport a aquesta PNL, com no pot ser d'altra manera. Va ser precisament la Conselleria d'Afers Socials, conjuntament amb la Conselleria de Salut, l'any 2017 que va fer el primer protocol d'atenció i prevenció i atenció a dones i nines víctimes de la violència provocada per la mutilació genital femenina, un protocol que englobava i coordinava escola primària especialment i Serveis Socials i ho enxarxava, com no pot ser d'una altra manera, perquè la Sra. Cano també ho deia, que la mutilació genital es contempla com una forma de violència de gènere, també es contempla com una forma de maltractament infantil. Per tant, el protocol també ha d'estar connectat..., el protocol de mutilació és un protocol que es connecta amb el protocol marc de coordinació i d'intervenció en el marc de maltractament infantil.

En aquest sentit, 2017, 2024, ja és ben hora de repassar, perquè si no, els protocols deixen de tenir sentit. Els protocols que no es miren i no es revisen es converteixen en llibres de prestatgeria. Per tant, creim que, efectivament, és un bon moment.

M'agradaria fer una esmena *in voce* si tots els grups aquí presents hi estan d'acord, a l'esmena presentada pel Sr. Álvarez, del Partit Popular, per un tema de ..., de cura, no sé com dir-ho. A mi la paraula "candidates" m'evoca un tema festiu, no em genera, ho parlàvem amb la Sra. Gomila abans, crec que no correspon. Al final si tots estam d'acord que..., si tots estam d'acord no, si la legislació marca que les dones víctimes de mutilació genital i les nines víctimes són víctimes de violència de gènere, això de "candidates" distorsiona un poc aquest context. Proposariem substituir aquesta paraula per "dones" o "persones", no sé, mirar a veure quina fórmula, però candidates és lleig...

(*Rialles de la intervinent*)

... directament.

En qualsevol cas, si s'accepta, hi votarem a favor. Després de l'explicació del Sr. Álvarez hi votarem a favor, perquè en un principi sonava un poc descafeïnat, en qualsevol cas el que vostè ha explicat en relació amb la derivació de la clínica no es veu exactament reflectit aquí, però, bé, com que el *Diari de Sessions* és públic, si mai hem de reclamar ens derivarem a l'explicació de la seva esmena en lloc del contingut de l'esmena.

Per tant, res més. Si trobam la paraula que pugui substituir "candidates", i hi estau d'acord, crec que millorarem i quedarà més adequat.

Moltes gràcies, presidenta.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sra. Carrió. Pel Grup Parlamentari Mixt té la paraula la Sra. Gomila, per un temps màxim de cinc minuts.

LA SRA. GOMILA I LLUCH:

Gràcies, presidenta. Bé, una de les propostes que volia fer era aquesta, que parlàvem amb la Sra. Carrió, que la paraula "candidata" em sembla com a candidata a Miss Espanya o Miss Univers, però em sembla que en aquest cas seria important la paraula, sobretot pel matís que pugui tenir, no altre d'açò. Per tant, la paraula que considerem, em sembla bé.

Jo no compartesc molt amb la Sra. Carrió que si figura al *Diari de Sessions* ja s'entén el que s'explica, perquè al final el que va a missa és el que aprovam. Per tant, aquí s'aprova d'una manera que, sota el meu punt de vista, crec que no diu res. No diu res un poc a l'estil d'algunes propostes que fan els senyors del PP quan els toca fer alguna actuació molt directament, perquè, clar, en el cas de la proposta que feia el PSOE parlava de dur a terme una intervenció quirúrgica de reconstrucció genital de les dones o de les filletes que hagin patit mutilació i

deia "sempre que hi hagi uns criteris evidentment establerts", però en cap cas deia que no es pugui derivar aumon.

De fet, la Conselleria de Sanitat té prou potestat i, de fet ho fa en moltes altres coses, que en un moment determinat, si creu que és necessari derivar, per exemple, una part de les urgències per als turistes a la privada, ho fa i ningú no li diu res. I açò no està barallat que realment atenguem la gent turista, per exemple, que ve.

Per tant, jo no compartesc amb la Sra. Carrió que aquesta proposta ja ho vulgui dir. Crec que aquesta proposta rebaixa moltíssim les expectatives. Crec que la que proposava el PSOE era més adequada, perquè era un terme ferm, que la intervenció quirúrgica es dugui a terme, i llavors de la manera que ho consideri la conselleria. I aquí estudiem els criteris, miram quins són els protocols, després miram..., bé, però així i tot, de totes maneres, en cas que el PSOE l'accepti, nosaltres la votarem a favor perquè més val poc que no-res, però no ho compartesc de cap manera. Crec que aquesta proposta sí que deixa bastant malmesa la proposta que feia el PSOE, que era clara: dur a terme la intervenció quirúrgica; com?, com la conselleria ho consideri. Açò amb la Sra. Curto ja tenim pràctica. Ella i jo, com la conselleria consideri, que faci les propostes que nosaltres duim a les diferents comissions.

Bé, així i tot, aclarits aquests aspectes, dir que en qualsevol de les formes, de les seves formes, la mutilació genital femenina, sense cap dubte, és una violació dels drets humans fonamentals de les filletes i de les dones, entre d'altres el dret a la salut, a la seguretat, a la dignitat i, a més, sabem que no té cap benefici per a la salut i que genera danys físics i psicològics que poden provocar complicacions i a la llarga, fins i tot, segons com es duen a terme, la mort d'aquestes persones. I així i tot sabem que aquestes pràctiques encara persisteixen.

Per tant, entenem que la proposta que avui presenta el PSOE és molt encertada per poder treballar en aquest sentit de veure si aconseguim que es pugui erradicar aquesta pràctica. Sabem que hi ha múltiples factors que contribueixen a seguir mantenir-la, una pràctica que representa, sense cap dubte, la manifestació d'una desigualtat de gènere arrelada a algunes cultures que viola els principis d'igualtat i la no discriminació per motiu de gènere.

Sota aquesta perspectiva, per erradicar aquesta pràctica, necessitam fer uns esforços coordinats que impliquin tota la comunitat, els joves, els pares i les mares, les associacions i entitats, el personal mèdic, els educadors i, sense cap dubte, totes les administracions públiques. Perquè si tota la comunitat decideix renunciar a la mutilació genital femenina, les filletes, les dones o les famílies que han de renunciar a dur-la a terme, senten el suport i no es veuen perjudicades d'haver pres aquesta decisió. Si tota la comunitat vol dur a terme o decideix renunciar a aquesta mutilació genital femenina, fa que a poc a poc la pràctica es vagi esvaint.

Des de les administracions públiques, sense cap dubte, hem de sensibilitzar dels danys d'aquesta mutilació genital femenina per canviar les normes. Hem de prevenir i hem d'atendre aquestes dones i aquestes filletes. Hem de dur a terme polítiques centrades a prohibir i posar fi a aquesta pràctica.

La proposta que avui presenta el PSOE va en aquest sentit. Per tant, des de MÉS per Menorca hi farem un vot favorable. I torn a repetir, a nosaltres ens agradava molt més el punt quart que hi havia a la proposta inicial, que feia incís que es dugui a terme la intervenció quirúrgica sota en criteris evidentment establerts, més que l'esmena que proposa el PP, que per a nosaltres diu molt menys poca cosa i no sabem quin serà, on s'arribarà finalment perquè..., bé, aquesta part, ho derivarem a clíniques especialitzades, que em sembla molt bé si és necessari, perquè segurament poden tenir millors resultats, es faci de totes maneres. En cas que el PSOE l'accepti, com ja he dit abans, hi farem un vot favorable perquè, a més, millor és poc que res. Gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sra. Gomila. Procedeix ara la suspensió de la sessió per un temps de deu minuts, per la qual cosa es demana al grup proposant si vol una suspensió de la sessió o podem continuar. Podem continuar, Sra. Cano. Perfecte. Intervenció del grup proposant per fixar la posició i assenyalar si accepta l'esmena, per un temps màxim de cinc minuts. Té la paraula.

LA SRA. CANO I JUAN:

Sí, moltes gràcies, presidenta En primer lloc, agrair el suport a aquesta iniciativa. També agrair l'esmena que s'ha presentat. Nosaltres el plantejament que fèiem inicialment és que aquesta reconstrucció genital per a les dones que han patit aquesta mutilació genital femenina, per una banda, s'havien d'establir una sèrie de criteris per veure qui es podia acollir a aquesta possibilitat i després nosaltres dèiem que el Govern, sense especificar més fórmula, havia de garantir aquesta reconstrucció genital per a les dones.

Jo entenc que fent el Sr. Álvarez referència a aquells hospitals, en aquest cas, a Dexeus, que tenen una trajectòria més acreditada, que se sap que duen temps fent aquestes reconstruccions morfològiques que no és només una operació estètica, sinó que s'estan reconstruint teixits nerviosos i que hi ha una experiència professional, que en el cas que es posi en marxa això, si es convenia o es fa aquest protocol de derivació cap a hospitals on això està acreditat, on hi ha un coneixement més acreditat, on aquesta pràctica està més acreditada, idò bé, mentre es pugui fer i es faci, a dia d'avui també es fan derivacions, per exemple, de les persones transsexuals al Clínic de Barcelona, també es fan aquests protocols perquè de vegades o aquí no es té tot el coneixement, tot el bagatge i es fan aquests tipus de derivacions que, bé, si és la condició per la qual el Partit Popular es pot sumar i la iniciativa pot reunir més suport, per la nostra banda no ens hi oposam. I ens sembla molt oportuna l'esmena *in voce* que ha efectuat la Sra. Carrió, perquè crec que té més sensibilitat i no altera la proposta d'esmena que ha fet el Partit Popular.

Al final, amb aquesta iniciativa es tracta d'abordar les diferents qüestions que entren en qüestió, en joc a una pràctica que és terrible per a les dones i les nines, que vulnera els seus drets humans, que és una vulneració flagrant també del seu dret a la salut, que és una forma de violència masclista i que comporta problemes emocionals i psicològics.

Es feia referència el primer protocol de 2017 que tenia, per una banda, la Llei del 2016, com a base, on en aquesta comunitat vàrem ser capdavanters i vàrem incloure la mutilació genital femenina com a forma de violència de gènere, però també una iniciativa que va impulsar el Grup Parlamentari Socialista en aquells moments, on s'instava el Govern que fes aquest protocol.

Per tant, la feina parlamentària té després les seves translacions i es materialitza en propostes que crec que redunden en benefici, en aquest cas, de les dones i dels seus drets.

Avui es tracta de reivindicar aquell protocol, però revisar-lo, actualitzar-lo, millorar-lo, incorporar-lo a tots els agents que estan implicats en la prevenció d'aquestes pràctiques. He dit abans, la figura de les mediadores culturals és una figura que és cabdal per poder treballar amb la població susceptible de realitzar aquestes pràctiques, que entenguin les conseqüències sobre els drets humans, sobre la salut de les seves filles, les conseqüències penals, i entre tots erradicar aquest tipus de pràctica que es produeix a molts de països de diferents religions, religions animistes, jueva, cristianes, islàmica, malgrat que no és ni un precepte musulmà i no es troba ni a la Bíblia ni a l'Alcorà, i que, al final, això és una pràctica totalment patriarcal per controlar la sexualitat de les dones i privar-les del seu dret al seu propi cos, al seu propi plaer i tenir també una eina de control sexual i social envers les dones.

Vull agrair el suport d'aquesta iniciativa. Esper que el Sr. Álvarez pugui acceptar l'esmena *in voce* i la resta de grups no s'hi oposin i agrair el suport a la iniciativa.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sra. Cano. Així que al punt número 4 hem de trobar la paraula "dones". Ho veuen bé, vostès? És a dir, el punt 4 modificat quedaria: "El Parlament de les Illes Balears insta el Govern de les Illes Balears a estudiar quins han de ser els criteris de valoració i d'inclusió per a la reconstrucció genital i fer protocols de derivació de les dones a aquesta intervenció quirúrgica". És correcte, per a tothom va bé?

(Remor de veus)

Bé, idò, així, importa votar o ho aprovam per assentiment de tothom? Totalment, és un èxit.

Així que queda aprovadíssima la Proposició no de llei RGE núm. 2053/24.

I sense cap més tema a tractar, s'aixeca la sessió i moltes gràcies.

DIARI DE SESSIONS
DEL
PARLAMENT
DE LES
ILLES BALEARS